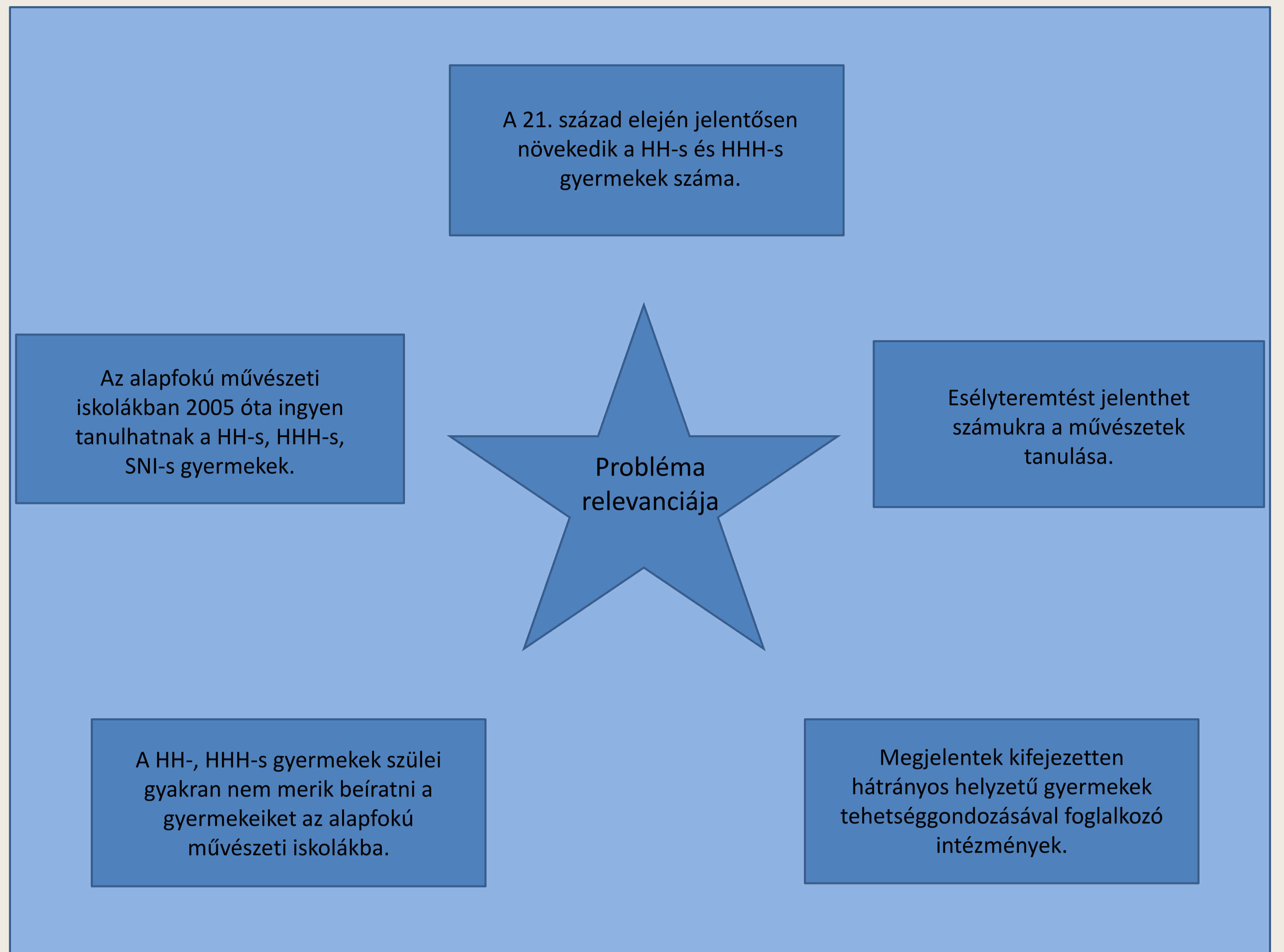

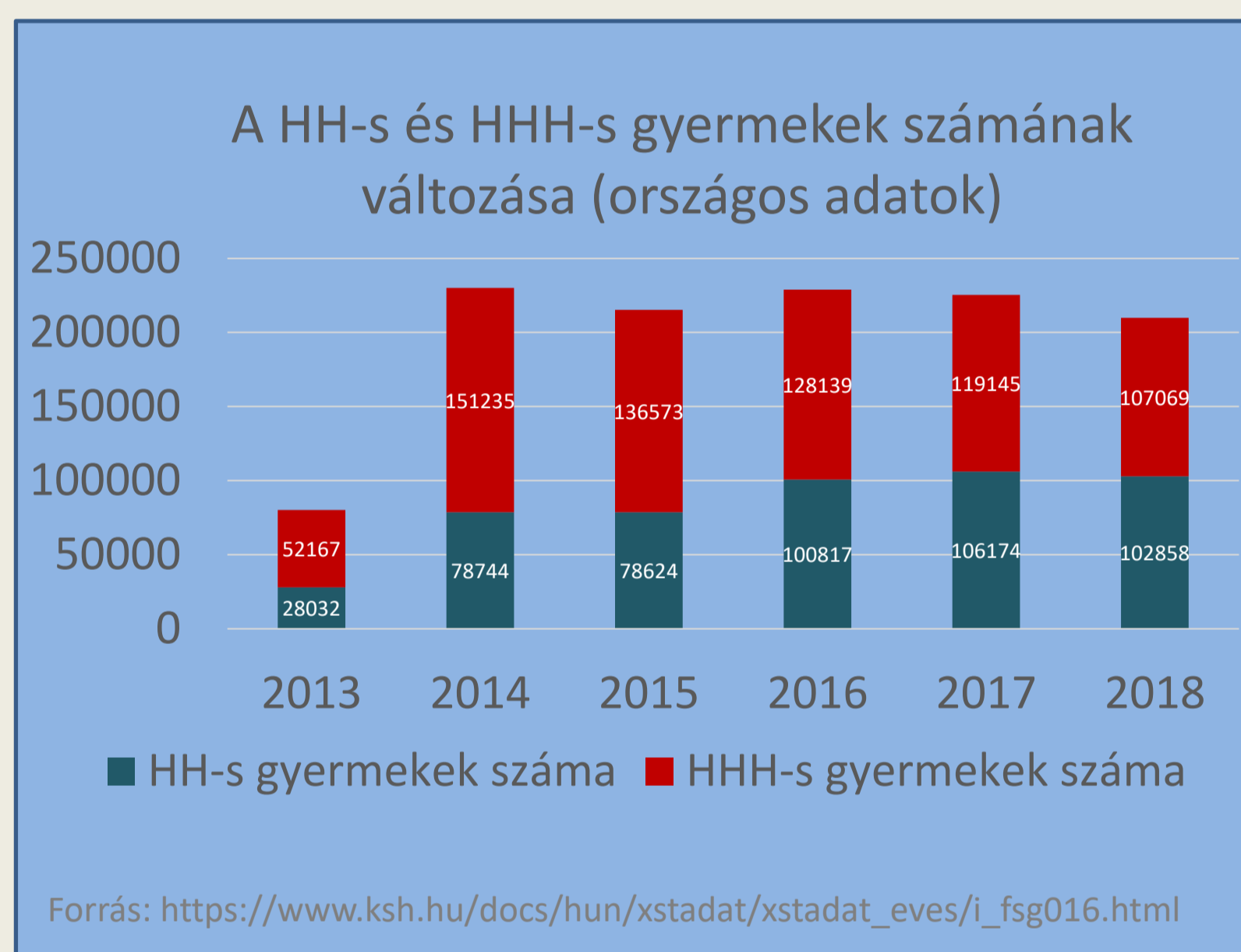
Zenetanulás mint esélynövelés

Szűcs Tímea
Debreceni Egyetem

- A 21. század első évtizedeiben komoly társadalmi kihívást jelent a hátrányos, halmozottan hátrányos családok gyermekeinek esélyteremtése (Fejes-Kelemen-Szűcs 2013; L. Ritók 2010).
- A művészeti képzésben való részvétel, a művészetek tanulása a transzferhatások (sikerélmény, kötődés, önbizalom stb.) révén hozzájárulhat az iskolai teljesítményük növeléséhez és csökkentheti a lemorzsolódást (Barkóczy-Pléh 1977; Gévainé 2010; Raffay 2005).
- Ennek elősegítésére az alapfokú művészeti iskolákban a halmozottan hátrányos helyzetű, a hátrányos helyzetű, a testi, érzékszervi, értelmi fogyatékos és autista tanulók ingyen tanulhatnak az intézményben (2011. évi CXC törvény).
- A statisztikai adatok mégis azt mutatják, hogy kevés hátrányos helyzetű gyermek kerül kapcsolatba a művészetek tanulásával (Szűcs 2019).
- Hazánkban egyre több kiemelten csak a hátrányos helyzetű gyermekek tehetséggondozásával foglalkozó intézmény és program indult el.

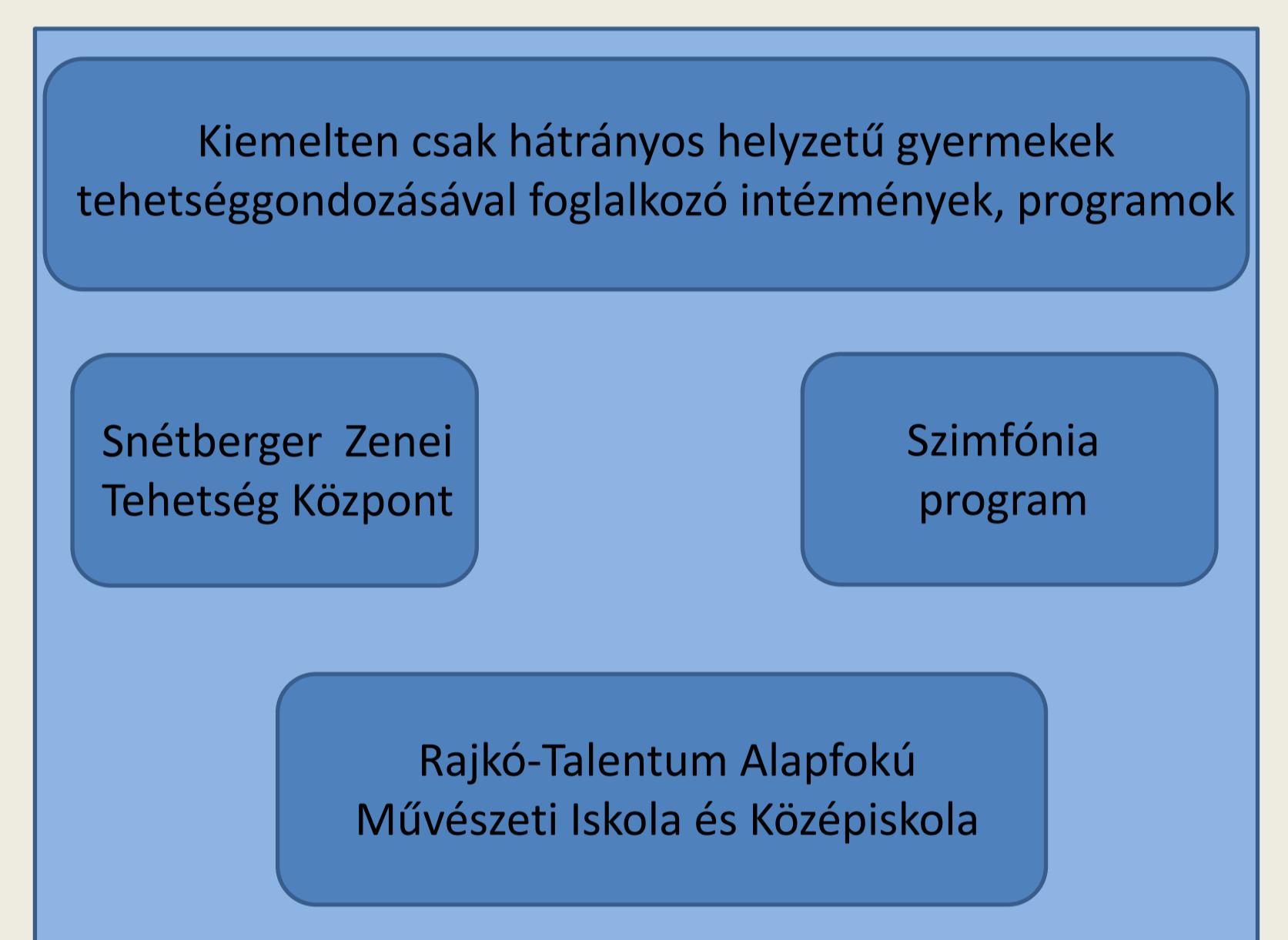

- Az alábbi diagram a hátrányos- és halmozottan hátrányos gyermekek számának változását mutatja országos szinten.
- A KSH adatai szerint a gyermekek és fiatalok több, mint 10%-a tartozik a HH-s és HHH-s kategóriába.

- Ahhoz, hogy a társadalom értékes tagjaivá válhassanak több segítségre van szükségük, mint egy átlagos gyermeknek. Ebben nyújthat támogatást a művészetek tanulása.
- Kutatásunk középpontjában azok az intézmények állnak, amelyek kiemelten csak hátrányos helyzetű gyermekek tehetséggondozásával foglalkoznak.
- Kutatásunk **célja** feltárni ezeknek az intézményeknek a módszertani eszköztárát, programját, amellyel meg tudják szólítani a marginális helyzetben lévő családokat és gyermekeiket.
- Ezek a tapasztalatok segíthetnek megérteni és támogatni a társadalom peremére került tanulókat.
- Legalább ennyire fontos megismerni a gyermekek motivációit, céljait, megtalálni azokat az indikátorokat, amelyek rezilienssé, sikeressé teszik a tanulókat.
- Ezen sikertörténetek elemzésével pozitív példákat adhatunk a hátrányos- és halmozottan hátrányos tanulók számára.
- A **módszerválasztás** oka e társadalmi réteg érzékenysége, zárkózottsága. Úgy véljük az interjú alkalmával jobban megnyílnak, mint a kérdőíves felmérés során.
- Kutatásunkban három kiemelten csak hátrányos helyzetű gyermekek tehetséggondozásával foglalkozó intézményt és programot vizsgálunk:
 - Snétberger Zenei Tehetség Központ
 - Rajkó – Talentum Alapfokú Művészeti Iskola és Középiskola
 - Szimfónia Program

- A **Snétberger Zenei Tehetség Központot** 2011-ben Snétberger Ferenc és Mészáros Zoltán alapította. A központ alapítványi támogatással működik. A felvételt nyert hátrányos helyzetű 12 és 24 év közötti fiatalok 12 hetes bentlakásos kurzuson vesznek részt Felsőörsön, valamint minden második hétvégén Budapesten találkoznak. A képzés keretében minden évben 60-65 tanuló kap lehetőséget, amelynek során zenei képzésben, készségfejlesztésben, mentori támogatásban és pályaorientációs tanácsadásban részesülnek. Emellett hangversenyeken játszhatnak, ami rendkívül fontos a tapasztalatszerzésben (Snétberger Zenei Tehetség Központ 2020).
- A **Rajkó-Talentum Alapfokú Művészeti Iskola és Középiskolát** 1991-ben alapították és a Rajkó Oktatási és Művészeti Alapítvány működteti. Zenei tagozatának kiemelt célja a cigányság zenei kultúrájának, hagyományainak őrzése és ápolása, illetve a nemzeti kultúrába való integrálódása. A diákok más műfajokat is tanulhatnak pl. jazz és tánczene. Az iskola közép-, illetve felsőfokú szakképzettséget ad. Az intézmény fontos feladata a Rajkó Zenekar utánpótlásának biztosítása is. A tánctagozat fő célja a magyar néptánc hagyományainak őrzése, ápolása. A képzés sokoldalú: balett, néptánc, moderntánc, színpadi tánc, történelmi társastánc, színészi játék, versenytáncok, zeneelmélet, balettelmélet, tánc történet egyaránt megtalálható (Rottenbiller Utcai Alapfokú Művészeti Iskola és Középiskola 2020).

- Magyarországon 2014 szeptemberében indult el a **Szimfónia program**. Európai uniós forrás segítségével 15 D-dunántúli és É-magyarországi általános iskolában van jelen az egész napos iskolarendszerbe beépítve, amelyben jelenleg kb. 700 gyermek vesz részt. A program fő célja az iskolai lemorzsolódás csökkentése és a gyermekek iskolai pályafutásának elősegítése, hiszen a célcsoportot a hátrányos helyzetű, nehéz sorban élő gyermekek adják. Fontosnak tartják a sikerélmény, az önbizalom, és a közösségbe tartozás érzésének erősítését. A Szimfónia program alapját a csoportos zenei foglalkozások képezik, emellett a gyermekeket és családjaikat szociális és közösségfejlesztő tevékenységekkel is segítik (Magyar Máltai Szeretetszolgálat – Szimfónia program 2020).

